

Oponentský posudek k diplomové práci
předkládané v dubnu 2011
na Katedře germanistiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Název práce: **Das Bild österreichischen Gesellschaft in der Zeit des :
Thematische Analyse des Romans Alle unsere Spiele von
Erika Mitterer**

Autorka: **Michaela Borowczaková**
Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Viera Glosíková, CSc.**
Oponentka: **PhDr. Tamara Bučková, PhD.**

K tématu práce

Michaela Borowczaková se ve své diplomové práci zabývá zkoumáním života rakouské autorky Eriky Mitterer. Soustředí se především na román *Alle unsere Spiele*, který se stal i součástí titulu předkládané práce. Klade si za cíl nejen představit českým čtenářům dosud neznámou autorku, ale zároveň upozornit na nadčasovou aktuálnost tématu románu, kterým je společenské klima doby národního socialismu a postoj každého jednotlivého člověka ke společenskému i politickému zlu.

Ke struktuře a provedení práce

Práce vychází z oblasti literární vědy a je rozdělena na úvod, 3 velké kapitoly, z nichž je první věnována životu autorky, druhá jejímu dílu a třetí, stěžejní kapitola, analýze románu. Následuje dvojjazyčné shrnutí práce, seznam literatury a příloha – kompletní záznam rozhovoru diplomantky s Martinem G. Petrowským, synem autorky.

Práce je napsána v jazyce německém a obsahuje celkem 66 stran textu (celkem i s přílohami ji tvoří 116 stran).

K jednotlivým částem práce

V úvodu práce posluchačka popisuje svou cestu k výběru tématu, vznikající zaujetí zkoumanou problematikou a konečně si jako cíl práce stanoví textovou analýzu románu, v níž se soustředí na rozbor tematické komponenty, interpretaci vybraných motivů.

V kapitolách věnovaných portrétu autorky je zřejmá linie, v níž se jako relevantní jeví prostor, jenž diplomantka věnuje relacím mezi národním socialismem co by historickou epochou sloužící jako zdroj literární látky pro autorčinu tvorbu, a národním socialismem jako dobou, která poznamenala osobní život Eriky Mitterer. Zásadní je otázka příslušnosti autorky k německé literatuře a patriotismus, který ji řadí do rakouského prostředí.

Autorčin život je v diplomové práci Michaely Borowczakové poskládán jako mozaika jednotlivých životních etap, které diplomantka prolíná citacemi z různých rozhovorů Eriky Mitterer s tiskem, úryvky z obsáhlého rozhovoru s Martinem G. Petrowským a citacemi z odborné literatury.

Kritériem, podle něhož je rozdělena kapitola věnovaná tvorbě Eriky Mitterer, je příslušnost jednotlivých děl k literárním druhům. Tvorba je zde předestřena jako celek a směřuje k následující kapitole přinášející analýzu románu *Alle unsere Spiele*.

Textová analýza je pojata osobitě: nejprve je zmíněna dlouhá cesta k uveřejnění románu, poté následuje krátké představení témat a rozbor románu, v němž diplomantka postupuje od

analýzy titulu k historickému kontextu, kompoziční stavbě, dějové linii, charakteristice postav, vypravěčským technikám. V analýze má zásadní význam interpretace jednotlivých motivů, které jsou dále rozděleny do několika skupin. Jsou jimi motivy her, motivy násilí, motiv oběti, motiv vzpoury proti nacistickému režimu a motiv církve. Poslední část analýzy je věnována jazykové komponentě románu. V analýze diplomantka použila obdobných metod popisu jako v kapitolách věnovaných životu a tvorbě Eriky Meritter – kombinuje analytické komentáře s citacemi z rozhovorů s autorkou či Martinem G. Petrowskym a citacemi odborné literatury. Analytické pasáže jsou navíc doplněny vhodně vybranými citacemi z románu *Alle unsere Spiele*. Použité techniky dokazují výbornou orientaci diplomantky ve zkoumané problematice. Z vyznění textu je zřejmé absolutní zaujetí tématem a osobní nasazení, s nímž je analyzované téma předkládáno. Román má složitou stavbu a poměrně složitý je také diplomantčin způsob jeho prezentace. Ten místy působí snad až příliš „roztržštěně“, ale přesto logicky směřuje k cílenému obrazu rakouské společnosti v době národního socialismu a k jeho dozvukům v osobních životech jednotlivých protagonistů/protagonistek analyzovaného díla. Obraz, který je nastíněn v románu i v analýze, se soustředí na vylíčení osudů rakouských rodin, které více či méně splývaly s atmosférou doby či se jí podle svých možností snažili více či méně vzepřít. V centru pozornosti jsou životní osudy Helgy Wegschneider, které jsou líčeny od jejího mládí až po zralý věk, ohniskem vyprávění jsou léta 1938 – 1945 v Rakousku. Kompozičně je román tvořen několika rovinami majícími odlišné vypravěčské techniky: vzpomínková próza, deníkové záznamy a klasické postupy času vyprávění. Jedná se o společenský román s ženskou hrdinkou, román mající velkou výpovědní sílu pro pamětnickou i současnou generaci, dílo, které získalo četná ocenění a převážně kladné ohlasy u literární kritiky. Úryvky z recenzí jsou prvkem, kterým diplomantka svou analýzu smysluplně uzavírá. Za velmi cennou považuji přílohu románu – rozhovor s Martinem G. Petrowskym.

Celkové hodnocení

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě a v závislosti na průběhu obhajoby ji hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.

Při obhajobě diplomové práce prosím o zodpovězení následujících otázek:

Pokud vyjdeme z teze o tom, že literatura může otevřít bránu do světa cizích kultur, který okamžik z autorčina života a analyzovaného románu má podle Vás zásadní význam? Který z momentů (které z klíčových míst) románu byste vybrala pro práci s literárním textem ve vyučování němčině jako cizímu jazyku?

V Praze, 22.5.2011

PhDr. Tamara Bučková, Ph.D.